

Landmarks

נעמי לשם בגלריה נוגה

בתערוכה, Landmarks, קבוצת עבודות חדשות מהשנים 2012/13 לצד צילומים מסדרות מוקדמות יותר.

הסדרה Centered צולמה במהלך השנים 2012/2013.

לשם צילמה צעירים, (חמש נערות, חמישה נערים) בשנות העשרים לחייהם.

הנשים, מוצבות בקדמת הצילום, יושבות על כבל מתכת מתוח במאמץ לאזן את גופן על המצע הקשה, תלויות על בלימה בין שמים לארץ.

גם אם נראה שהנערות מצאו ריכוז מחשבתי וגופני והן נראות שאננות מתגלה, במבט שני, מצב גופני נסתר המסגיר תנוחות של חוסר נוחות.

הגברים מוצאים מחסה בצל עצים שבעומק הצילום ונראים לכאורה נינוחים, סוככים בצל העצים בנוף צחיח, בסביבה נטולת גירויים, מנותקים מסביבתם הטבעית.

בין שתי חמישיות הצילומים הבדלים ברורים. הנערות נמצאות בפארק יקום המלאכותי, בסביבה פרוייה והנערים במדבר הרחב והצחיח הנערים מוצאים מקלט מתחת לעצים בסביבה שוממת, בעוד שהנערות חשופות לשמש הקופחת של צהרי היום ובעיקר המצב המנטאלי שונה בתכלית:

ההתמודדות של הנערים עם הטבע היא בדרך של השלמה, ויתור על אינטראקציה ועל שליטה, השתלבות בתוך המרחב, בעוד שההתמודדות של הנערות היא בדרך של התנגדות לכוחות הפיזיקה על ידי השגת שליטה מרבית בגוף ובתודעה.

המצולמים, הנערות והנערים, חווים תהליך מורכב הדורש מאמץ ניכר אף שבניגוד לו הם נראים שלווים כמעט שווי נפש, מצולמים בנוף הנגלה גם הוא באדישותו. זה הרגע אותו לוכדת לשם ומבקשת דרך סיטואציה להצביע ולהאיר סוגיות רבות בניהן שאלות על מגדר, על תפקיד היחיד בהקשר חברתי ועל הרלוונטיות של הגופני לזהות של האינדיבידואל.

הפעולה הצילומית מבקשת לטשטש סטריאוטיפים וגבולות. שתי החמישיות הם בסופו של דבר סדרה אחת של עשרה, וכל קבוצה מגדרית מאזנת את השנייה בהתמודדות אנושית נפשית, מחשבתית וגופנית. האמנית גם היא בילתה זמן ממושך במדבר מנותקת מאינטראקציה, מתכנסת למצב הגותי בצל השעמום והבדידות שמושך על הנערים המצולמים; וכמו הנערות, עבור הנצחת הרגע המכריע, היא המתינה בדריכות בשמש לרגע הנכון. רגע איזון בין גוף וכבל מתכת הוא גם רגע של איזון בין מצלמה, מצלם ומצולם. כפי שמעידה נעמי לשם, המצב בו שרוי הצלם בעת הצילום מטעין בדבר- מה את הצילום עצמו. עיניים עצומות, פנים רכונות מטה ומרחק פיזי עדיין מצליחים לייצר אינטראקציה גופנית ונפשית בין צלם ומצולם.

את הצילומים הציגה לשם בהמשך בפני אנשים זרים ברחבי העולם. היא ביקשה את התרשמותם בכתיבה בשפתם. (הכתיבה הותנתה לכתיבה בכתב יד). כך יצרה לשם פרויקט היוצא מההקשר המקומי. לכתבי היד המוצגים לצד הצילומים תנועה ומקצב שונים, חלקם צפופים, דחוסים אחרים מרווחים. לעתים הקווים ישרים ונוקשים, אחרים מעוגלים. האפשרות שהצופה יבין את הכתוב בכל השפות היא קלושה. ניתן

לשער, אם כך, שהחוויה של הצופה את דו השיח המתקיים בין הצילום לכתב ההתרשמות תתבסס בעיקר על המשמעות הצורנית המכילה את המבע הפנימי, הרגשי.

המבט של אותם אנשים שאינם מכירים את לשם ואינם מכירים באופן אינטימי את עולם האמנות, משקף את מידת המידיות של הדימויים, אך יתרה מכך - משקף את המתבוננים. כי גם אם אינם מבססים את התבוננותם על ידע אודות דימויים מעולם האמנות, הרי שהם מבססים אותו על אינספור דימויים אחרים שספגו בזמן חייהם, על זיכרונותיהם האישיים, על תפיסת עולמם ועולמם התרבותי-חברתי.

פעולת הכתיבה הרחיבה פיזית את סדרת צילומיה של לשם. המתבוננים לא השתתפו רק בבניית המשמעות של היצירה, אלא תרמו לעצם היצירה עצמה, מכיוון שהדפים פרי עטם הפכו לחלק פיזי מן הסדרה. זהו אקט של ניכוס, כי הרי על היצירה הטקסטואלית של אותם מתבוננים/כותבים חתומה האמנית נעמי לשם בלבד.

בצד סדרה זו תציג לשם לראשונה בארץ קבוצה של אובייקטים פיסוליים, "Trust Me", העשויים מצילומים שקופלו וקומטו ופני השטח שלהם צופו בלכה מבריקה עד שהם מזכירים איכויות של פורצלן שברירי ויוקרה מעודנת.

כתוצאה מהקימוט הדימויים נגלים כחלקים, קטעים של השלם ונשארים בגדר נעלם בלתי מופענח.

הצילום שהופך לאובייקט תלת מימדי מפעיל יחסים חדשים בין הדימויים היוצרים נרטיב אוטונומי משלהם.

במקביל לעבודות אלו יוצגו צילומים מסדרות 2003/06 Way to Beyond, מסלולים (Runways 2007, ארבעים, 2013

ניתן לראות בבירור כי המוטיב החוזר בסדרות צילומיה של נעמי לשם הוא הנוף, ויתרה מכך - הממשק שבין הנוף והאדם.

בכל העבודות יש ייצוג להתבוננות של לשם בנוף. אף אם שבחלק מהתמונות אפשר לראות תמונות נוף תמיד יהיה בהן משהו נוסף - מבט המשוקע אל המוות (בסדרת הדרך למעבר מתוארים נופי מוות; המסלולים, נושאים בחובם פוטנציאל קטלני ואף אלים, בעצם הצבת הנערות באתרים) ייצוג של נרטיבים, הרהורים ואסוציאציות.

ישנו מתח בין לוקאליות ואוניברסאליות בעבודותיה של לשם למרות שהנוף ישראלי הדיון הוא לא בארץ ישראל עם הפן הפוליטי והחברתי אלא יותר הבסיס של הנוף כאחד החמרים המשפיעים על האמנית. אם יש בו נגזרות ביוגרפיות ואוטוביוגרפיות הרי שהן משליכות על הכלל ולא נשארות באזור האישי של האמנית. בעוד שהם מצולמים במחוזות לוקאליים הנושאים בהם עוסקת לשם הם אוניברסאליים כמו מוות, התבגרות ומעברים בין מצבים שונים

עוד בולט בעבודותיה הוא מושג הזמן, הרגע הצילומי המכריע, הופך בצילומיה לדיפוזי, נוגע בזמנים שונים באמצעות דימוי אחד.

בגלריה נוגה